AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԱԾՆԵՑԵՔ.
ՍԻՒՐԻԱ տար. 425, վեցամսեայ 225 ս. Ֆ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տրկ. 6, վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԱՊՐԻԼ 21 1931
ՉԵՓՔԷ 2USC 3.50 Ս. Ֆ.

Դ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պետք է բնել թերթս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Ձեռագրերը եւ չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 152 (444)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԻՃԱԿԸ

Վերջերս հայ մամուլի մէջ Հայաստանի վիճակին մասին արուած լուրերը չափազանց մռայլ և խռովիչ են։ Երկու չաբաթ առաջ նոյնութեամբ հրատարակեցինք վերջերս պարսկաստան ապաստանած և անկէ ալ Պէյրութ ժամանած հայ ընտանիքի մը զգայացունց յայտարարութիւնները, որոնցմէ կը պարզուէր սարսափելի պատկերը Հայաստանի ներկայ ընտանեկան, կրօնական և կրթական կացութեան։

Մեր խմբագիրը սարսուռով դրի առած է ընտանիքի մը եւթը անդամներուն կողմէ միաձայն վկայութեամբ հաղորդուած տեղեկութիւնները, որոնք այնքան սարսափելի և մտահոգիչ կը ներկայացնեն մեր ժողովուրդին և հայրենիքին վիճակը։ Եթէ այդ լուրերը հաղորդուած բլլային մեզի պատահական ճամբորդի մը կողմէ և կամ ալ թղթակցութեան ձեւով ղրկուած բլլար անծանօթ կողմերէ, չպիտի հաւատայինք, սակայն, դժբաղդաբար, պատմողը Հայաստանէն նոր եկած գաղթական մըն է, որ վեց տարի շարունակ գտնուած է Հայաստանի մայրաքաղաքին մէջ և աչքերովը տեսած ու տեղեկացած համատարած թշուառութիւնն ու զրկանքը, որոնք կը տիրեն մեր հայրենիքին մէջ։

Պէտք է ըսենք անմիջապէս որ Հայաստանի ներկայ վարչաձեւը ու տիրող իշխանութիւնը որքան ալ խորթ և անհարազատ ըլլան մեզի, չենք կրնար չմտահոգուիլ և արցունքով չընդունիլ հոն գտնուող մեր մէկ միլիոնի մօտ հարազատներուն վիճակը։ Մեզ համար ամենէն էականը մեր ժողովուրդին ֆիզիքական գոյութիւնն է. ինչ ալ ըլլայ այսօրուան վարչաձեւը կատորութիւն չունի, հերիք է որ ժողովուրդը ազատ չունչ առնէ և չհիւծի ճնշումներու և կապանքներու տակ։

Ձշմարտութիւնը սակայն շատ դառն է և անմխիթար։ Երկրի մէջ գտնուող հայութեան վիճակը ամէն տեսակէտով անտանելի է և փայլուն հեռանկարներ չեն տեսնուիր հոն մեր ժողովուրդին համար։ Այս է ցաւալի իրականութիւնը հակառակ մեր կամքին և ցանկութեան։

Հեռու մեզմէ, ոեւէ նկատումի՝ մոր յուզումով կը զբենք այս տողերը։ Բայց կ'ուզենք որ գիտնայ հայ ժողովուրդը զգաբախտ իրականութիւնը և զգայուններէ չտարուի և չ'օրօրուի սին յոյսերով։

Ստորեւ յիշենք ուրիշ քանի մը հատուածներ Հայաստանէն պարսկաստան ապաստանած ընտանիքներու պատմածներէն, որոնք հրատարակուած են մամուլին մէջ։

«Կրօնական տօներին մխիթնդներ և քօփօրներ են կազմուն, զանազան այլանդակ ու ծաղրական ձեւերով չինուած են քահանաներ, վարդապետներ, եպիսկոպոսներ, վզներնէդ այլեւս նկարներ կախած կամ հակայական խաչեր, որոնցմով «խաղալիքին ամենեցուն» են մաղթում քզող ու ծաղրող կոմերիտականներին, իսկ կիսամերկ կոմերիտուհիները ծաղրելով պահանջում են սինիկ շարժուձեւեր անող Աստուածածնից ասել, թէ ո՞վ է եղել Յիսուսի հայրը»...

«Տօնական օրերին եկեղեցիի մուտքերի առջեւ բոլշեւիկները կանգնեցնում են զանազան ելեքտրական և այլ մեքենաներ աշխատեցնում են, փոշի են հանում, որպէսզի ոչ ոք ներս մտնել չկարողանայ»

Այս զռեհիկ ճնշումներու և հալածանքներու ներքեւ բնականաբար սիսթեմաթիկ կերպով կ'անքարոյականայ նոր սերունդը, որոնց ամենափոքր տարիքէն սկսած պարտականութիւնն է լրտեսել իրենց ծնողքները, դասնալու համար անոնց դահիճները։ Դահավէժ անկումի են ենթակայ են նաեւ դպրոցն ու ընտանիքը։ Ընտանեկան կեանք գոյութիւն չունի։ Ամուսնալուծումն ու ամուսնութիւնը ամենաւորական արարողութիւններ են։ Ամէն տեսակէտով բոլորովին քայքայուած է ընտանիքը խորհրդային դրախտէն ներս։ Հայրական, մայրական և եղբայրական զգացումները չորցած են։

Հակառակ բոլոր լաւատեսութեանց, դժբաղդաբար այս է կացութիւնը երկրին մէջ և փաստերը անհերքելի են։ Ոչ մէկ չար վարդապետ կերպով ներկայացնելու մէջ խորհրդային ղեկավարներուն իրականութիւնը։ Այս է առանց նկատումի տխուր պատկերը մեր ժողովուրդին։ Այսպէս ահա կը դժբաղդացնէ խորհրդային լուծը մեր հայրենիքն ու ժողովուրդը։

Կարելի չէ ծածկել ճշմարտութիւնը և այդ ամենէն առաջ մեր օգտին համար։ Շիտակ մատնել մատերու մէջ և պահել իրականութիւնը, կը նշանակէ նոր դժբաղդութիւններու պատճառ դառնալ։ Պէտք է քարմացնել հայ հասարակութեան վիճակը անոր ծանօթացնելով Հայաստանի վիճակի մասին նոր մանրամասնութիւններ, որովհետեւ ան դեռ չդաւնայ զգացումի և նոր քայլեր չառած չափէ ու հաշուի առնէ, չմտածելու համար նոր դրկանքներու։

Այս բոլորը սակայն ոչ մէկ կերպով պէտք է նսեմացնեն հայ ժողովուրդի դէմ իր հայրենիքը ունեցած պատասխանատուութիւնն ու ճնշումները և անկասկած օր մը հայը նորէն պիտի տիրանայ իր երազած ազատութեան։

Այդ հաւատքով ապրեցանք երէկ և տեսանք մեր ցեղի ազատութիւնը։ Պէտք է ապրինք միեւնոյն հաւատով և երազով, եթէ կ'ուզենք չկորսուիլ պատմութեան երեսէն։

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՕՐՈՒՄ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Համագումարի իրաւասութիւնները

Ինչպէս գրած էինք մեր նախորդ թիւին մէջ, Անթիլիասի մէջ գումարուող եպիսկոպոսական ժողովը լսեց Վեհափառի գրաւոր բացման ճառը, որով Ն. Ս. Օծութիւնը թուեց 1924էն ի վեր իր ըռնած այս խառնաշփոթներն ու ձեռք բերած արդիւնքները, որոնք են Անթիլիասի ըսատացումն ու Դպրեվանքի հաստատութիւնը, Երուսաղէմի և Կաթողիկոսութեան միջև գոյութիւն ունեցող երկուութեան վերացումը և Պէյրութի, Լաթաքիոյ և Դամասկոսի եկեղեցիներուն և իրենց յարակից չէնքերուն փոխանցումը։ Վեհափառը յիշեց իր ճառին մէջ նաև որ Դպրեվանքի յարատեւութեան համար ազգային բարերար Տիար Մկրտիչեան տարեկան կանոնաւորապէս 1000 անգլ. ոսկի տրամադրած է։

Վերջը Վեհափառը բսաւ. «Թեև չատ գործեր կան կատարելիք, սակայն 82 տարիներու բեռան տակ կքած անկարող եմ պէտք եղած ուժով նուիրուելու. որով պէտք զգացի զօրաւոր ազակցի մը և չնորհակալ եմ որ Բարկէն Սրբազան բարեհաճեցաւ այդ ծանրութիւնը սանձնել, սիրով պատասխանելով հրաւէրիս։ Վերջին հիւանդութիւնս ինձի թելադրեց որ փութացնեմ անոր կաթողիկոսացումը, ժամ առաջ ծծելով և գործի դլուխ անցնելով զայն Եպիսկոպոսական Ժողովիդ կը յանձնեմ քննելու խնդիրը թէ՛ մեր վաղեմի կարգ ու կանոններուն և եկեղեցական օրէնքին հաւաձայն է այս կարգադրութիւնը. մտածեցէք, որոչեցէք և արդիւնքը յայտնեցէք ինձի։

Վեհափառը քաչեցաւ իր առանձնասենեակը և ժողովը ազօթքէ մը վերջ առեղնագետ ընտրեց Կարօեան Սրբազանը, իսկ առեղնագիր Շահէ Հայր սուրբը։ Վեհափառի ձեռք բերած արդիւնքներու մասին որոչուեցաւ չնորհակալութիւն յայտնել Ն. Ս. Օծութեան, չնայ յայորդաբար երեք նիստերու մէջ մանրամասն քննութեան ենթարկուեցաւ ազգովին ընդուած Կաթողիկոսի մը կենդանութեանը ամռռակից անունով երկրորդ Կաթողիկոսի մը ընտրութեան հնդունելիք պարագան։ Եւ նկատի ունենալով այս մասին պատմութեան մէջ տեսնուած օրինակները, ներկայ քաղաքական կացութիւնը և Էջմիածնի Հայրապետութեան ծանօթ վիճակը, համաձայնութիւն գոյացաւ Վեհափառի փափաքները իրականացնելու համար, պայմանաւ որ ինդիրը անցած ժ'ոլ քննուի համագումարի մէջ և ենթարկուի անոր հաւանութեան։

Եպիսկոպոսական Ժողովը իր այս նիստերուն ընթացքին հաստատեց և հիմը դրաւ եկեղեցական սինոդի մը։ Ժողովը որոչեց նաև յատկացումներ բնել կարգ մը չրջաններու պատգամաւորներու ծիւին վրայ։ Պէյրութի փոխանակ չորսի, վեց պատգամաւոր պիտի տայ, իսկ Հալէպ 8։

Ձդուած է նաև հանգամանքներ, որմէ կախուած պիտի բլլայ ամբողջ Սիւրիոյ և Լիբանանի Ազգային, Թեմական, Վարչական և Կրթական կազմակերպութեանց բարւոքումը։ Եւ այդ էր պատճառը որ մենք կը պահանջէինք որ բնտրուող պատգամաւորները բլլան ազգային և եկեղեցական օրինաց քաղաքագէտ ազդուչիններ։

Օծումը պիտի կատարուի յաւսիկայ կիրակի օր, Հալէպի Աչխարհամասնան եկեղեցիին մէջ։ Արտաւադ եպս. երէկ առաւօտ մեկնեցաւ Հալէպ պէտք եղած կարգադրութիւնները ընելէ վերջ։ Տրամբերեալ ենք անոր, ինչպէս Աւետարանը կը պահանջէ։

Ես եմ խղճի հանդուժվոս կրօնաւոր, «ոչ» ըսել պէտք է ներքին ձայնով մը բսաւ հոգ։ Մեր էջմիածին ձեռքը պիտի կ'ուզէ։ որովհետեւ մենք տեսանք որ մեր ազգային ինդիրները կրնան լուծում ստանալ միայն եկեղեցական ճամբով։ Ուրեմն ինչ կրնայի ընել։ մեղաւորը ես էի. պէտք էր ընդդիմանայի և հակառակէի։ Սանոնք էին այլեւս տէրն ու տիրականը. ազգածնան պէս կը վարքէին և կ'իշխէին։ Տարաբաղդ հայրենիքս մեր ազբերուն առջև իրենց սև բախտր կուլային։

Մէկ երկու չաբաթ վերջ, կիրակի օր մը, առաւօտեան ժամերգութենէն յետոյ, սովորութեանս համաձայն Առաջնորդարան եյայ, Բացի Գալշերենեան իավաճառ Եուսուֆն ուրիշ մարդ չկար։ Ծանկարծ քովս եկաւ Իսմէլեխանէի հայ տղաներէնը և առանց բառև միսկ փոխանակելու, յոխորտանքով մը բսաւ.

— Տէրտէր, ով արտօնեց Ձեզ որ եկեղեցին բանաք և մատերդութիւն ընէք. չէ՞ք գիտեր որ եկեղեցին Իսմէլեխանէ եղած է։

Քիչ մր երեսը նայելէ վերջ ըսի էֆէնտիին.

— Եկեղեցին Իսմէլեխանէ չէ. իսկ եթէ Ձեր ըսբռնութիւն Իսմէլեխանէ է ան, վերնատունն է միայն որ յատկացուած է այդ գործին։ Ս. բարեղութեան պահուն արդէն աղչիկները չէին աչխատիր այլ կատարեցին ուղի տհա։ Մեր էֆէնտին ձեռքը սեպանին զարնելով, խոպոտ ձայնով մր բսաւ նորէն.

— Տէր տէր, իսր եթէ ականջ ունիս, եկեղեցին Իսմէլեխանէ է... ու հիմայ իսկոյն Օսմանեան դրօչակը պիտի կ'ախել տամ վրաս, պիտի տեսնես։

Այս բսաւ ու մեկնեցաւ. քիչ վերջ տեսանք որ Օսմանեան դրօչակը կը ծածանի դրսի դռան վրայ։

Չորս օր համբերեցի և սպասեցի որ ան զղջայ և անդրադառնայ իր սխալին։ Իղձս էր որ առելի քայլերուած կը գործէ։ եկեղեցին Քրքական մեթերանոցի վերածուած էր։

Թիւրքը մեր յայտնի ու ոխերիմ թշնամին էր, իբր տէրութիւն, իբր ազգ և իբր ժողովուրդ։ Թիւրքը իբր վաճառական տարր մը մեզ կ'ածորէր, կը կողոպտէր. կը ջարդէր և կը կատարէր, բնաջինջ ընելու համար։ Իսկ ներքին, սուղող ու սողացող թշնամին ինչ բսենք։ եթէ թշնամի թիւրքը թշնամի համարն հետ նժարի մր մէջ դնենք, պիտի տեսնենք որ թշնամի հայը առելի ծանր պիտի կշռէ. որովհետեւ արդէն թշնամի է. սակայն հայ թշնամին իբր կարեկից ներկայանալով կը խայթէ և կը խաբէ իր մր պէս, կր մատնէ ու կը տրճուի, արդեօք ներելո՞ւ ենք անոր, ինչպէս Աւետարանը կը պահանջէ։

Այս եղաւ որ երեք տարի վերջ Օսմանեան դրօչակը պիտի կ'ախուէր Ս. Էջմիածնի գաւիթին վրայ։ Ուրեմն ինչ կրնայի ընել։ մեղաւորը ես էի. պէտք էր ընդդիմանայի և հակառակէի։ Սանոնք էին այլեւս տէրն ու տիրականը. ազգածնան պէս կը վարքէին և կ'իշխէին։ Տարաբաղդ հայրենիքս մեր աչքերուն առջև իրենց սև բախտր կուլային։

Մէկ երկու չաբաթ վերջ, կիրակի օր մը, առաւօտեան ժամերգութենէն յետոյ, սովորութեանս համաձայն Առաջնորդարան եյայ, Բացի Գալշերենեան իավաճառ Եուսուֆն ուրիշ մարդ չկար։ Ծանկարծ քովս եկաւ Իսմէլեխանէի հայ տղաներէնը և առանց բառև միսկ փոխանակելու, յոխորտանքով մը բսաւ.

— Տէրտէր, ով արտօնեց Ձեզ որ եկեղեցին բանաք և մատերդութիւն ընէք. չէ՞ք գիտեր որ եկեղեցին Իսմէլեխանէ եղած է։

Քիչ մր երեսը նայելէ վերջ ըսի էֆէնտիին.

— Եկեղեցին Իսմէլեխանէ չէ. իսկ եթէ Ձեր ըսբռնութիւն Իսմէլեխանէ է ան, վերնատունն է միայն որ յատկացուած է այդ գործին։ Ս. բարեղութեան պահուն արդէն աղչիկները չէին աչխատիր այլ կատարեցին ուղի տհա։ Մեր էֆէնտին ձեռքը սեպանին զարնելով, խոպոտ ձայնով մր բսաւ նորէն.

— Տէր տէր, իսր եթէ ականջ ունիս, եկեղեցին Իսմէլեխանէ է... ու հիմայ իսկոյն Օսմանեան դրօչակը պիտի կ'ախել տամ վրաս, պիտի տեսնես։

Այս բսաւ ու մեկնեցաւ. քիչ վերջ տեսանք որ Օսմանեան դրօչակը կը ծածանի դրսի դռան վրայ։

Չորս օր համբերեցի և սպասեցի որ ան զղջայ և անդրադառնայ իր սխալին։ Իղձս էր որ առելի քայլերուած կը գործէ։ եկեղեցին Քրքական մեթերանոցի վերածուած էր։

Թիւրքը մեր յայտնի ու ոխերիմ թշնամին էր, իբր տէրութիւն, իբր ազգ և իբր ժողովուրդ։ Թիւրքը իբր վաճառական տարր մը մեզ կ'ածորէր, կը կողոպտէր. կը ջարդէր և կը կատարէր, բնաջինջ ընելու համար։ Իսկ ներքին, սուղող ու սողացող թշնամին ինչ բսենք։ եթէ թշնամի թիւրքը թշնամի համարն հետ նժարի մր մէջ դնենք, պիտի տեսնենք որ թշնամի հայը առելի ծանր պիտի կշռէ. որովհետեւ արդէն թշնամի է. սակայն հայ թշնամին իբր կարեկից ներկայանալով կը խայթէ և կը խաբէ իր մր պէս, կր մատնէ ու կը տրճուի, արդեօք ներելո՞ւ ենք անոր, ինչպէս Աւետարանը կը պահանջէ։

Ես եմ խղճի հանդուժվոս կրօնաւոր, «ոչ» ըսել պէտք է ներքին թշնամին ոչնչացնել և վերջը արտաքին։ Որովհետեւ մենք տեսանք որ մեր թշնամի թիւրքը, առանց հայու մը միջնորդութեան մեզի վնաս չհասցուց։ Թիւրքը վճռած էր հայը ոչնչացնել իր իշխանութեան ներքեւ։ Քրիստոսի համար ալ վճռած էր մեզ ոչնչացնել։ Ուրեմն ինչ կրնայի ընել։ մեղաւորը ես էի. պէտք էր ընդդիմանայի և հակառակէի։ Սանոնք էին այլեւս տէրն ու տիրականը. ազգածնան պէս կը վարքէին և կ'իշխէին։ Տարաբաղդ հայրենիքս մեր աչքերուն առջև իրենց սև բախտր կուլային։

Մէկ երկու չաբաթ վերջ, կիրակի օր մը, առաւօտեան ժամերգութենէն յետոյ, սովորութեանս համաձայն Առաջնորդարան եյայ, Բացի Գալշերենեան իավաճառ Եուսուֆն ուրիշ մարդ չկար։ Ծանկարծ քովս եկաւ Իսմէլեխանէի հայ տղաներէնը և առանց բառև միսկ փոխանակելու, յոխորտանքով մը բսաւ.

— Տէրտէր, ով արտօնեց Ձեզ որ եկեղեցին բանաք և մատերդութիւն ընէք. չէ՞ք գիտեր որ եկեղեցին Իսմէլեխանէ եղած է։

Քիչ մր երեսը նայելէ վերջ ըսի էֆէնտիին.

— Եկեղեցին Իսմէլեխանէ չէ. իսկ եթէ Ձեր ըսբռնութիւն Իսմէլեխանէ է ան, վերնատունն է միայն որ յատկացուած է այդ գործին։ Ս. բարեղութեան պահուն արդէն աղչիկները չէին աչխատիր այլ կատարեցին ուղի տհա։ Մեր էֆէնտին ձեռքը սեպանին զարնելով, խոպոտ ձայնով մր բսաւ նորէն.

— Տէր տէր, իսր եթէ ականջ ունիս, եկեղեցին Իսմէլեխանէ է... ու հիմայ իսկոյն Օսմանեան դրօչակը պիտի կ'ախել տամ վրաս, պիտի տեսնես։

Այս բսաւ ու մեկնեցաւ. քիչ վերջ տեսանք որ Օսմանեան դրօչակը կը ծածանի դրսի դռան վրայ։

Չորս օր համբերեցի և սպասեցի որ ան զղջայ և անդրադառնայ իր սխալին։ Իղձս էր որ առելի քայլերուած կը գործէ։ եկեղեցին Քրքական մեթերանոցի վերածուած էր։

Թիւրքը մեր յայտնի ու ոխերիմ թշնամին էր, իբր տէրութիւն, իբր ազգ և իբր ժողովուրդ։ Թիւրքը իբր վաճառական տարր մը մեզ կ'ածորէր, կը կողոպտէր. կը ջարդէր և կը կատարէր, բնաջինջ ընելու համար։ Իսկ ներքին, սուղող ու սողացող թշնամին ինչ բսենք։ եթէ թշնամի թիւրքը թշնամի համարն հետ նժարի մր մէջ դնենք, պիտի տեսնենք որ թշնամի հայը առելի ծանր պիտի կշռէ. որովհետեւ արդէն թշնամի է. սակայն հայ թշնամին իբր կարեկից ներկայանալով կը խայթէ և կը խաբէ իր մր պէս, կր մատնէ ու կը տրճուի, արդեօք ներելո՞ւ ենք անոր, ինչպէս Աւետարանը կը պահանջէ։

Ես եմ խղճի հանդուժվոս կրօնաւոր, «ոչ» ըսել պէտք է ներքին թշնամին ոչնչացնել և վերջը արտաքին։ Որովհետեւ մենք տեսանք որ մեր թշնամի թիւրքը, առանց հայու մը միջնորդութեան մեզի վնաս չհասցուց։ Թիւրքը վճռած էր հայը ոչնչացնել իր իշխանութեան ներքեւ։ Քրիստոսի համար ալ վճռած էր մեզ ոչնչացնել։

ՏԱՐԱԲԱՂԴ ՕՆՆԻԿԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ԴԱՏԸ

ԻՆՉ ԿԸ ՊԱՏՄԵՆ ՓԱՍՏԵՐԸ

ՏԱՐԱԲԱՂԴ ՕՆՆԻԿԸ

Ձիչտ իննը ամիս անցաւ այն օրէն իվեր, երբ երիտասարդ Օննիկ, Հալէպի մեծահարուստներէն Մուրատ Ձապրիի քնակարանին մէջ, օր ցերեկով սպանուելեւաւ եւ անչունչ մարմինը նետուեցաւ փողոցը։

Առաջին օրէն իսկ երեւան հանուեցաւ այս նչդչային ոճրին ամբողջ գաղտնիքները եւ հաստատուեցաւ որ Օննիկ գոհ գացած է Մուրատ Ձապրիի և իր մարդոց գանային և արիւնածարաւ կիրքերուն։ Ամբողջ Հալէպի քնակչութիւնը ցնցուելեւաւ, ժամուլը լեցուեցաւ զգայացունց յայտնութիւններով, արդարութիւնը գործեց ամենախիստ միջոցները ձեռք առնելով և շրջայակապ բանտ առաջնորդուեցաւ Մուրատ Ձապրի իր գործակիցներով։

Ռազիկականան նախնական քննութիւններէն վերջ, խառն դատարանի հարցաքննիչ դատաւորը եկաւ այն եզրակացութեան որ Օննիկ մուրճի և երկաթի հարուածներով վայրագօրէն սպանուեցաւ է Մուրատ Ձապրիի տան սրահին մէջ և տարաբաղդ զոհին դիակը քանի մը ժամ պահուած վարի յարկ տեղեակի մը մէջ։

Արեան հետքերն ու կատարուած քննութիւնները առաջին օրէն իսկ հաստատեցին որ բոլորովին անհիմն են եւ չհրիւրածոյ ոճրագործներու այն յայտարարութիւնները, որոնց համաձայն իբր թէ Օննիկ ինքզինքը պատուհանէն վար նետած և անձնասպան եղած է։ Բժշկական ընդարձակ տեղեկագիրներ, որոնք պիտի հրատարակենք քիչ վերջ, ինչպէս նաև ականատեսներու վկայութիւնները, որոնց մէջ կը գտնուին արժանապատուութեան և բարերատութեան անձնուէրութիւններ, բոլորովին կը հերքեն անձնասպանութեան չինծու պատմութիւնը և կը հաստատեն որ Մուրատ Ձապրի և իր մեղսակիցները երիտասարդ Օննիկը ըսպաննելէ վերջ տան սրահին մէջ, մարմինը նետած են պատշգամէն վար։

Բացի այդ, քննութիւնները ցոյց տուին որ Օննիկի մարմինը կէս ժամ աւելի պահուած է Ձապրիի տան մէջ, առանձին սենեակի մը մէջ, որու ընթացքին, կը կարծուի որ ոճրագործները մտածած են զայն անհետացնելու կերպերը։ Ոճրի վայրկեանական սարսուռն ու սարսափը զանոնք բերած է այն եզրակացութեան որ Օննիկ պատշգամէն ինքզինքը վար նետելով անձնասպան եղած է։ Եւ այդ որոչումէն վերջ իսկոյն սկսած են ջուրով ու աւելով մաքրել տունը, անհետացնելու համար արեան հետքերը։

Ահաբասնօսք կատարուած գործին սառնասիրտ կը խառնուի դերեն։ չատ ճիշդ է այս ժողովրդական բացատրութիւնը։ Մինչ Ձապրիի ծառայողները կ'սկսին չուսափիլ մաքրութեան գործին, սակայն անդին, սանդուխներուն տակ գտնուող փոքրիկ սենեակը, որուն մէջ պահուած էր դոհին դիակը կը ժողուի և արիւնը կը չորնայ անոր ալեայատակին վրայ։

ատած էր մատնուիլ ու խաչուիլ, «բայց վա՛յ այն մարդուն որուն ձեռօք պիտի մատնուէր»։

Հայ թշնամին անողոք էր և անզիջող։ Պէտք էր նորէն թիւրք թշնամիին դիմէինք։ եկեղեցիի դռան վրայ թրքական դրօչակի գոնուիլը, չափազանց գէշ կ'ազդէր։ Պիտի ըսեմ թիւրք թշնամին ուելի բարեզութ էր, քան հայ թշնամին։ Նորէն որոչեցի դիմել Թօխիզ պէյին։

(5) (Շար.)

կան-վիրաբոյժ Ս. Լ.ի հիւանդանոցի, Ամէնէ Նաասանի օգնական վիրաբոյժ Ագդ. հիւանդանոցի. Ա. ըլլալով հետեւեալ հատուածումները դիպցնում էնան ընթացքին կատարուած Գ. Տօքթ. Աթթարի մէջոցաւ. թերզնանութիւններով, որոնց տեղ կուտան և եղրակացութիւնները անկէ յառաջ եկած, և երդումը կանխապէս առնուած իմ պաշտօնակիցներէս և ինձմէ Սուրբական տեղեկատուութեան Գ. դատաւորին առջեւ, որը ներկայ եղած է դիպցնումներան։—

20-25 տարեկան արու անձնաւորութեան մըն է դիակը, պզտիկ հատակով, նիհար, միջակօրէն զարգացած մկանուներով։ կարծրացած վիճակի մը մէջ է ան և ոչ մէկ փտուքեան հոտ կը ներկայացնէ։

Դիակնային կապուտակութիւններ գոյութիւն ունէին մարմնին յետնամաս երեսին, աստիճաներուն և գլուխն վրայ, գասական միջոցով, դիակին յենակէտները գունկ եղած ըլլալով, մարմնին կողմնակի մասերը ներկայացնելով մէկտեղ։ ի մասնաւորի ձախ կողմ, կը ներկայացնէ նաև կապուտքիններ vergeի և bourseներու յետնամասերուն վրայ, երկու ձերքերու ժամներու վերջին ժամնոկրներուն եւ եղունգները կապուտցած են, նշան մը, որ չպատահիր ոտնամատներուն։ Որովհետեւ թեթևօրէն ուռած է և կը ներկայացնէ կանանչ բիծեր, որովհետեւ կանանչ և գասոսկրային հրկու խոռոչներուն մէջ, աւելի յետնի աջին։ կակուղ ապատառային, փորհարական նիւթեր, բայց դեկին գտնուարութիւններ գուրս կ'ելլեն սրբանէն։

Ալ ականջէն կաթիլ կաթիլ արիւն կը կաթի, և այս հոտումը աւելի յաստնի է երբ դիակը ալ կողմին ծռած է։ Հարուածի կապոյտ նշաններ և ճմլուածքներ ցցուած են դիակին վրայ։

I.— Կապարտակ նշան հարուածի և ուռեցք ալ կողին վերի մասի կէսին։ Այս հատասարութեան վրայ եղած կարուածք մը կը ցուցնէ ապրիւնային հոտում մը ըլլալին հիւանդկէնին մէջ, չարունակուելով խորունկին քնքային դնդիրին մէջ և մինչև ոսկրակրնքը քնքային մասին, ուր կը մնուի չարունակութիւնը հոտումին մաղմոտ կալիին։ որուն հարցը պիտի ըլլայ յետոյ կարուածք մը ալ աչքին ներքին անկիւնէն սկսած և իջած երեսին վրայ, ոգեկան մասին մէջ, ցոյց կուտայ արիւնի հոտում մը այս մասին խորունկ, կակուղ մասերուն մէջ, ունգային արտաքին մասէն մինչեւ ենթաոկնախորչային մասը, ներփակաբար, հոտումը երթալով մինչև ոսկրակրնքը։

Կարուածք մը, ձախ աչքին անկիւնէն սկսած և ոգեկան մասին մէջ իջած, թոյլ կուտայ սիեւնոյն հատատուածները ընել ինչ որ աջին։

II.— Ճմլուածք երկու ֆրանքոյի մեծութեամբ սկրծուքով մը եղած մաղոտ կաշիին վրայ, քիչ մը դէպի ալ մրկին գիծին, մասներու երկու երկայնքին դէպի ետեւ կրկնականջային ուղղութեան։ Այս հատատարութեան վրայ եղած կարուածք մը, ցոյց կուտայ արիւնային հոտում մը՝ երկարած՝ մաղմոտ կաշիին (cuir chevelu) ամենամեծ մասին վրայ, և բեկումի մը կեդրոնը. այս հոտումին և բեկումին մասին պիտի գրուի աւելի անդին։ (Շար.)

ՍՐԲԱԶԱՆԻ ՄԸ ԴԱՒԱՆԱՆՔԸ

Մերմելով չնորհը, Ղևոնդ եպս. կ'ընդունի որ «հատատալու համար կատարեալ ազատութիւն տուած է Աստուած» (նոյն էջ 366)։ Սրբազանը չի տարակուսիր որ հոն ուր ազատութիւն կայ, հոն կայ նաեւ ընտրութիւն, հետևաբար իմացականութիւն, ուստի իմացականութեամբ է որ կը հատատանք։ Քանի մը էջ անդին կը գրէ. «Քիստոս կը չողայ մեր հոգւոյն մէջ երբ մենք գիտենք տեսնել զինք ներքին նայուածքով և այդպիսի նայուածք մը մեզմէ ամենէն ոգեպն իսկ պիտի ունենայ»։ (նոյն էջ 369)

«Հաւատալ իմացական է։ կրօնականը ըլլալու համար սիրելու է Աստուած։ Այս զգացումէն կը ծնի կրօնը ինչպես կ'ըսէ Շլէյմախէր. «Մարդուս Աստուծմէ կախում ունենալու զգացումն է որ ծնունդ կ'առնէ կրօնը»։ (Ք. հար. էջ 42-3)

Սրբազանին համեմատ հաւատքը կրօնական չէ որքան ատեն որ սիրոյ չէ միացած։ Հաւատք ծնունդըն է սիրոյ։ Զգացական կրօն մըն է ուրեմն քրիստոնէականիւնը։ Եպս. Ասելի առաջ կ'երթայ. «Քիստոսի մարդկային կատարելութեան մէջ կը տեսնեմ աստուածութիւնը»։ (Դ. հար. էջ 386) «Անձնական փորձառութեամբս համոզուեցայ Քրիստոսի աստուածութեան»։ (նոյն էջ 377-8)

Հեռու չենք Ռընանի «անդրդառելի մարդը արտայայտութենէն և պատելի Մորիս Գոգելի աստուածային մարդը բացատրութենէն։ երկուքն ալ կը մերժեն Քրիստոսի աստուածութիւնը։ երկուքին համար ալ չարութիւնը քանդագոչ չանք մըն էր (hallutination) առաքեալներու աչքին երևցած։

Այս է դաւանանքը լուտերական աստուածաբանի մը, Nathan Soderblomի, ու Բայայի արք. եւ Շուէտի եկեղեցիին պետը։ Վերցրենք իր Le problème religieux գործը ուր պիտի գտնենք Բոնտի, Շլէյմախէրի և... Ղևոնդ եպս. գաղափարը։ «կրօնները կրնան հասկասական ըլլալ, ամէնն ալ իրաւունք ունին գոյութեան, որովհետեւ ամէնն ալ ներքին րմրտունին են աստուածային... Իմացական տարբէ մը աւելի զգացում մըն է կրօնի, երերուն կեանք մը որ կը հոսի անդադար նոր ձևեր առնելով պէտքերու և գաղափարներու համեմատ... կրօններու ուսումը ցոյց տուաւ որ քրիստոնէութիւնը միակ ճշմարիտ կրօնը չէ»։ Հետեւաբար քրիստոնէութիւնը յատնուած պահն մը չէ յուտերականին համաձայն։ Քիստոս անճարեղ, ներչնչուած, ըսենք ներուժ, անձ մըն էր Լատարտ Շեբրէի բառով, որուն դիտաւորութենէն գուրս էր նոր կրօն մը հիմնելը։

Իրմատ մը կայ Շնորհալիի գաւանանքին և յուտերական աստուածաբանին և իր հայ աշակերտին դաւանանքին միջև։ Լուտերականը կը հատատայ թէ առաքինի ըլլալու, հետևաբար փրկուելու համար հատատալու է, սրբելու է և աստուածային շնորհին արժանի ըլլալու է։ Կամքի ապատաժրութիւնը չի ժխտեր շնորհը, ասկից ալ կամքի ապատութիւնը, հատատքը։ (Քննական Կրօնագիտարիւն էջ 370-1, 383, — Քրիստ. Վարդապետութիւն էջ 17-39 Կրօնի Ուսում էջ 103, 255)

Ինչ հարկ կայ վկայութիւններ յիշելու երբ եպս. կ'ընդունի որ հայ եկեղեցին դաւանական միութիւն չունի, երիասարդ եկեղեցիները որոնք չունին նաև բարոյական միութիւն։ Աւետարանի առաջ ու օրին կը փոխուին յայտնութեան ու երկայնութեան տարիճանները համեմատ։ կալվինականը, ակրոչական, յուտերականն ալ զիրար կը քննադատեն նոյն նպատակին հասնելու համար։ Սրբազանին գաւանական խորութիւն չը գնէ։ Գեղացիացօրէն պատասխան գաղափար մը, որ կը հատատէ Սրբազանին գաւանանքը, ոչ-լուսաւորչական, ոչ-բողոքական, կ'ընդունի թէ գաւանանքը կարևոր չէ եղբայրութեան համար, կարևորը կրօնի բարոյական կողմն է։

Եւ կրօնի բարոյականը, կրօնը ինքնին զգացում մըն է, իմացական տարր մը չէ, միայ անձնական, միայ երերուն, միայ հոլովող։ Հետևաբար քրիստոնէութիւնը կրօներու ամենէն վսեմը, բարոյականներու ամենէն մաքուրը ըլլալուն ընդունելու ենք զայն, որով հետև գնո կը համապատասխանէ մեր զգացումին։ Ահա՛ դաւանանքը Ամերիկայի նորընծայ Առաքելականին։ Գաղափարներու անիշխանութեան մէջ ներելի է ըլլալ եպս. եւ ժխտել ամէն գաւանանք։

Ի. ԴԱՒԻԹԵԱՆ

(3) (Վերջ)

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Կ. ՍԱՍՈՒՆԻ

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԸ

ՔՆՆԱԿԱՆ ԱԿՆՈՅՈՒ

Ընտիր թուղթ, ժաքուար տըպագրութիւն, Փարիզ

1931, էջ 64, գին՝ 25 ս. դ.

դիմել՝ «ԱԶԴԱԿ»ի

ՄԵՐՕՐԵԱՅ ԾԻԾԱՂՆԵՐ

ԱՊՐՈՂՆԵՐ

Ապրողներու քաղաքն է Փարիզ։

Ու տեսակ տեսակ ապրողներ կան։

Այդ տեսակները իրենց ներկայացուցիչները ունին հայերուն մէջ։

Ապրողներու տեր մը կը վերցրնեմ ու քանի մը ուրուագիծով կը ներկայացնեմ։

Առանց փողի ապրողները։

Ահա անոնց քանևկորժանակ առօրեայ կեանքը։

Անառուն են, այսինքն անտեն. նակ։ Աւելի կոպտօրէն խօսելով՝ չունին պառկելիք տեղ, շնթրկելիք կամ գլուխնին հանդչեցնելիք քար մը։

Սկզբունքով հակառակ են այս խառնելու։ Շենած են իրենց փիլիսոփայութիւնը։

— Ապրիլը չունէ քաղէն է։ Այս խառողն ալ չունէ կը քաչէ։ չաչխառողն ալ չունէ կը քաչէ։ Նաև խրնտրելի է չաչխառելով չունէ քաչել։

Ուրիշ մը կ'ըսէ.

— Մարդիկ ինչո՞ւ կ'աչխատին ... Աչխառութիւնը միջոց մըն է հասնելու համար մեծ նպատակին, այսինքն՝ Մուլութեան։ Մարդիկ կ'ուզեն աչխատիլ. հարատեւօրէն, որպէսզի հանգիստ ապրին, այսինքն՝ հեչատնան ու ծուլանան։ Մենք միջոցը ուրժած ենք և ուղղակի նպատակին ենք դիմած։ Առանց աչխատելու կը ծուլանանք։ Ինչ չունէ գրկած ենք հեչտութիւններէ։ Աւելիա անարդարութիւն մրն է։ Մեր պապերուն աչխատանքին տակնոները եթէ մեզի վճարուի, մենք կրնանք հեչտագին կերպով ծուլանալ։ Առ ալ պիտի ըլլայ օր մը։ Գայքարի կարօտ է։ Ծուլանալ չենք։

Երրորդ մը կ'ըսէ.

— Աչխառութիւնը չէ կարևորը, այլ բանար։ Մարդիկ կան որոնք ինա չեն աչխատիր և սակայն մեծ մեծ ամականներ ունին։ Բանի բան է։ Աքանչելի գործ են գտած։ Անունց անուներ ծայլ չէ, որովհետեւ ամականատեր են։ Իսկ մենք որ ծուլութեան աչխատանոցին բանւորներն ենք, մեզի «չաչխատող» կ'ըսեն։ Գիրամ առանալը աչխատիլ ըսել չէ։ Անոնք ալ մեզի պէս ծայլեր են, բանատեր ծայլեր առկայն։ Աչխատողներն ալ հիւանդներ են։ Եթէ չաչխատին՝ կը մեռնին։ Ասոնց համար գեղ ու գարժան է աչխառութիւնը։ Մենք հիւանդ ենք և այդ տժգոնելի գեղին պէտք չունինք։ Մարդկութիւնը, առողջ մարդկութիւնը կը բաղկանայ ծայլերէ։ Այդ ծայլերը սակայն կը թափուին երկու դասակարգի։ Հախառեր ծայլեր ու անբախտ ծայլեր։ Մենք դժբախտաբար այս վերջիններէն ենք։

Այս անբախտ ծայլերը կամ անբախտ առողջները մինչև կէս գիշեր ու կէս գիշերէն վերջ մինչև ժամը երկու կը գոնուին սրճարաններու մէջ։ ժամը երկուքէն վերջ հետզհետէ ճամբայ կ'ելլեն դէպի Հալ (ռեսթիքներու կեդրոնական չուկան), որուն սրճարաններէն կը գինուին մինչև առաւօտ։ Ոը գինուին այնտեղ փողոցը գրուած վառարաններու չուրջը ու կերպով մը փոր կը պահեն։ Երբ արեր կը ծագի մեր անբախտ առողջները կը վերադառնան իրենց կեդրոնական թաղը, իրենց միջնաբերդը Սէն Միշէլ։ Ժամանակ հասարակաց պարտէզ կը մտնեն քնանալու համար, ու ամանք ալ իրենց մէկ բանարը բնակերոյ սենեակը կ'երթան, այնտեղ մինչև կէսօր քնանալու համար։ կէսօրին դուրս կ'իյնան «պարտքով» քանի մը ֆրանք հարելու։ Այդ քանի ֆրանքով կը պահեն իրենց փորը, սթմարան մը մէջ։ Ի. րիկոնը կը սկսին խաղի։ Որ գլուխնին կը փետուելիք սագ մը ու կ'ըսեն.

— Եթէ գոն չաղեցուի ֆուատասը ֆրանք, իսկ եթէ չաղեցուի, քովի կը կերցնեմ ճաչ մը ու կը տանիմ օթէլս... Հրաչալի պայման չէ՞... Համաձա՞չ ես... Սկսինք...

Եթէ չաղի, տնչալա կ'առնէ տասը ֆրանքը, իսկ եթէ կորսնցրնէ, կը խոստանայ չաբաթ գիչեր կատարել իր պարտքը։ Հինգչաբթի խոստում, չաբաթ ալ ոստում։

Երբեմն, երբ կորսնցնէ, կը չարունակէ խաղը, նոր պայմաններով։

— Եթէ չահիս կ'առնեմ հինգ ֆրանք իսկ եթէ կրկին կորսնցնես, քեզի օթէլչէն վերջը կը տանիմ Մոնմարթրի մէկ գիչերային րոպօռավայրը։

Ու եթէ կրկին կորսնցնէ, կը չարունակէ իր պայմանները.

— Ձգամ մրն ալ խաղանք։ Եթէ գոն կորսնցնես միչտ հինգ ֆրանք, իսկ եթէ ես կորսնցնեմ քեզի ճաշ, օթէլ, գիչերային զբօսավայր ու թաքսիով վերադարձ և փուատար նախաճաչ...

Ու վերջապէս կը չահի հինգ ֆրանքը ու երեկոյեան համար կը պահէ իր փորը։ Իսկ օթէլան, ճաչը, զբօսավայրը, թաքսին, նախաճաչը չեն փախչիր իրենց տեղէն։

— Պարաքս է, պիտի րնեմ.— պիտի... պիտի...

Այսպէ՞ս է անոնց կեանքը։

Անցեալ օր իրենցմէ մէկը կ'ըսէր։

— Հինգ տարի է այս կեանքը կը վարեմ։ Հինգ տարուան մէջ առնած եմ 50.000 ֆրանք կերած եմ։ Այս գրամը ո՞րկէ եկաւ, ի՞նչպէս կնաւ հա ալ չեմ գիտեր։ կեանքը այիք մրն է, ամէնուն ալ բան մը կը նեակ։ Ամէնուն ալ պատառ մը կ'իյնայ։ Մարդիկ չուներ են, միչտ կ'աչխատին լատագոն պատառ մը ձեռք ձգել։ Աչքերնին ծակ ու բերանին բաց հոսարակ չուներ, որ կեանքի պայքարին մէջ կը նեռուին ու կ'աչխատին պատառ իլել։ Ես աչխատական չուն մրն եմ։ կեանքին առջեը չեմ կրնար պատառ մը բան ուտելու համար։ կեանքը ինք կը գոյ զիս կերակրել։ կեանքը բաժդ պիտի մրն է. Քա՛ղ իմաստուն նահապետներուն։

ՆՇԱՆ ՊԼՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

Կարդացէ՛ք և Տարածեցէ՛ք

« Ա Զ Դ Ա Կ »ը

ՏՈՄՍԵՐ

ՈՐՊԵ՞Ս ԵՆ ՇԱՀՈՂՆԵՐԸ

Քանի դեռ կը շարունակէ գիչերութի ներեցողական ընկերութեան դեմ սկսուած պոյքօրը, պիտի արժէր երկու խօսք ըսել անոնց շուրջ՝ որոնք ուղղակի կամ անուղղակի կերպով այս առիթը կ'օգտագործեն, նիւթական կամ ուրիշ ձեւի տակ։

Առ հերեայ պիտի կարծուէր որ ժողովուրդն է շահողը, գաղափար որ եթէ մօտէն ընկնենք պիտի հակընճռենք թէ՝ արհիւն է, եւ իրապես ալ այդպես է։

Ուշեմն, որոնք են բուն շահոգները։

Առաջին կարգի վրայ կուգան լուսաւորութեան զանազան առարկաներ ծախողները։ Երբ՝ ասոնք մեծ բացառութեամբ պէյրութցիներ չեն գործածեր ելեկտրական լոյս, իմիներ դուռ կը բանայ մարիւղի եւ կամ «Լիւքս»ի գործածութեան, ու նկատի առնելով բաղխութեան գիւր գարմանալի պիտի չ'ըլլար նըշմարել, բաղդատական յաւելում մը մարիւղի ընկերութեանց մուտքին վրայ սա բանի մը օրուայ տեւողութեան։ Միւս կողմէ, նոյ ու լիւքս ծախող խանութպանները ալ առեւտուրնին դժգոհ չեն ամբողջ։

«Թախիճները երկրորդ կարգի վրայ կուգան կարծես։ Թեեւ Պօյօթաժի Կոմիհեն կազմակերպած է ինքնաշարժի ժամն սպասարկութիւն, բայց որքան որ ըլլայ անձնական «թախիճ»ները կը շահագործեն ամբողջ սպասարկութեան ակամայ բերի կայմերը։ Պօյօթաժի ինքնաշարժներ կարելի չի միչտ գտնել, ու մանաւանդ դժուար է, երբ մեկը կ'ուզէ սպասել որ ուրիշ յանախորդներ ալ ճարուին։ Ու այսպէս միւս «թախի»ները ձեր տրամադրութեան տակ են... Ու որքան աւելի շատ ոտիաթին ինքնաշարժներ այնքան շատ կը գործածուի մեր առաջին «շահոյին» խարիւղը։

Երրորդ շարի վրայ կը նըշմարենք կօշկակարները։ Մաս մը կայ ժողովուրդին մէջ որ կը նախընտրէ ոտներ գործածել փոխադրութեան համար. ու հոն թիւ մը կը ներկայացնէ այս մասը։ Այսպես ոտնամաններ կը բարակեն ու կը մաշին։ Կօշկակարներուն ու մանաւանդ հայ ճնագործներուն ու ինչու չ'ներկարարներուն աչքը լոյս, այս առթիւ։

Զորերդ՝ իր կարեւորութեան մէջ կը դիտենք ոսթիկաններ որոնք կ'ընկերանան պարապ երթող ճանրակառներուն։ Ժամերով մնալ խոյող կառքերու մէջ, մեզմէ շատերուս համար այնքան ալ ճաճելի պիտի չ'ըլլար, բայց երբ նկատի առնենք թէ այս ոստկանութիւնները ամեն օրեայ պարականութիւններ ինչ մը աւելի դժուար ու ծանր են ու մտածելով որ անոնց մեծ մասը կազմուած է ոչ պէյրութցիներէ —այսինքն անոնցմէ որոնք այս կամ այն ձեւի տակ ապիրը չեն ունեցած խղճմտութիւն մտնել ճանչնալու ու ճանրակառներ գործածելու, կ'եզրակացնենք որ ոստիկաններն ալ շատ դժգոհ չեն իրենց ներկայ վիճակէն։

Վերջին կարգին վրայ պէտք է յիշենք նաեւ դպրոցականներու ու պատասխանատուներու պարագան։ Այս վերջիններ երբ ուսանող իրենց գործատեղը՝ ճանրակառերու չի գոյութիւնը կը պատճառաբանեն։ Նոյն երգը կը ձայնեն զանազան ժամադրութեանց կամայ ուշացողները։ Ներ ոտիաթին ճանրակառի ճատարտ, աշխատանքի զերծ կը մնան։ Ու վերջապես, ելեկտրական Ընկերութեան պատասխանատուները պիտի ուշադրութեան առնեն նաեւ ճնագիտ ու խոպոպ ժամանակ, մանաւանդ հատուկ ժամերու ճնագիտ ճանրակառներ գործածելու, կ'եզրակացնենք որ ոստիկաններն ալ շատ դժգոհ չեն իրենց ներկայ վիճակէն։

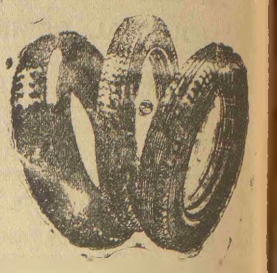

"GOODRICH"
"ԿՈՒՏՐԻՇ"
ՁԵՐ ՕԹՕՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ԳՈՐԾԱԾԵՑԷ՛Ք ՄԻ ՄԻԱՅՆ
"ԿՈՒՏՐԻՇ", ՔԱՌԱՉՈՒՆԵՐԸ,
«ԿՈՒՏՐԻՇ» քառչուկներուն բազմաթիւներ ամենաազատին ապահովութեան. անոնցմով կրնաք ճամբորդել, կը նշանակէ ապահովագրուած ըլլալ։ Այս ճշմարտութեան ապահովութեան համար միայն մէկ անգամ փորձեցէք։
«ԿՈՒՏՐԻՇ» քառչուկներու չի նշանակեր միջոցին չառալ եկած վնաս կամ թերութիւն երաշխաւորած է։
Լիբանանի եւ Սիւրիոյ ընդհատակը կ'
ՄԻՇԷԼ ԹՐԱՏ՝ Պէյրութ
Հիւս. Սիւրիոյ գործակալ
ՄԻՀՐԱՆ ՔԷՕՐՕՂԼՈՒԵԱՆ Հալէպ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Չորեքշաբթի 22 և հինգշաբթի 23 Ապրիլ 1931 թուականներու, կէսօրէ վերջ ժամը 2էն 6 ՔէլՔհան Սիրուան որբանոցին մէջ աճուրդի պիտի ծախուին կարգ մը կարասիներ, կարի և կօշկի մեքենաներ, պատիւ, խոհանոցի և անկողնի կազմածներ, ժամացոյցներ և այլ իրեղէններ։

Շահապետութեան ղեկավարութեան կը խնդրուի վերոյիշեալ թուականին ներկայանալ որպեսզի ժամերուն ներկայանալ որպեսզի

ՏԵՍՉՈՒՀԻՒՆ

Խ. ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. Իւաւաքսնութեան)
Վկայուած Փաստաբան
ԴԻՄԵԼ՝ ԱԱՆ ԱՆԹՈՒԼԻ 9-ին
Ժամը 9—12 և 3—6

ԹԱՀՍԻՆ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ ԹԻՒ 40

Սուլթան ՀԱՄԻՏ

Միտիլլիի գրաւումը կը մնանոգէ Համիտը

ՀԱՄԻՏԻ ԾՐԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէ՞ս կը բաժնուէին շրմանեաները

Տիրող բարոյական քշուառութիւնը

Ի հարկէ նախարարը այս հարցումին տալիք պատասխան մը չունէր։ Աւելի ճիշդը նման պարագի մը չորեքշար վախի հետեւանք էր։ Ժամանակին Սուլթան Ազիզը գահէն վար առնելու համար գործածուած էր Լօթանոզէն առնուած այդ գուշարը։ Մէկ կողմ թող մնայ Համիտի մօտ անոր խօսքը ընելը, գահազրկութեան ժամին միտք մը անգամ չունենալը վտանգաւոր էր։ Այդ չբլանին ամենէն աւելի վտանգաւոր և բերան չառնուելիք բառ մրն էր գահազրկութիւնը։ Մինչեւ անդամ եւիւժական պաշտօնաներու մէջ «նալ վէ թէվղիյէ» բացատրութիւնները փոխուած էին «ֆասլը թէվղիյէ» բացատրութեան, որովհետեւ «նալ» բառը գահազրկութիւն կը նշանակէր։

Ո՞ր նախարարը կամ վարչապետը կրնար թագաւորին ըսել որ այդ գրամը թագաւորի մը գահազրկութեան համար գործածուած պարտք մրն է։

Այդ կը ցուցնէր որ, ուրեմն ոևէ գրամատուներէն կամ օտար ընկերութենէն գրամ փոխ առնելով թագաւոր մը կարելի էր գահազրկ րնել։ Ըսել է կը նշանակէր որ կարելիութիւն կար գրամի ուժով թագաւոր մը գահէն վար առնել։ Հետեւաբար Սուլթան Համիտի հանդէպ ալ կրնար միեւնոյն դաւադրութիւնը գործադրուիլ։ Ահա այդ չբլանի պետական մարդիկ աչքի առջեւ բերելով այդ կարելիութիւնները և իրենց դիրքերը չվտանգելու ժամանոգութեամբ թագաւորին չէին կրնար յայտնել Լօթանոզի պահանջքը։

Այդ օրերուն նաւամատոյցի ընկերութեան հետ ալ անհասկացողութիւն մը զոյացած էր։ Դեսպանը ֆրանսական չատ հերուն հակառակ գտնելով թիւրքք կառավարութեան ընթացքը Փարիզ տեղեկացուցած էր թնդիրը։ Որով ֆրանսական կառավարութիւնը որոչեց մեզի հանդէպ քաղաքական խստութիւններ ի գործ դնել։ Այդ որոշման վրայ Գ. Քոնսթան իր կառավարութեան կողմէ Փարիզ կանչուեցաւ։ Ցարաքերութենէն խզումը հաղորդուեցաւ մեր արտաքին նախարարութեան։ կացութիւնը թագաւորին տեղեկացուեցաւ։ Ասոր վրայ Գ. Քոնսթանը իր ներկայութենէն հրաւիրեց և երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ անոր հետ։ Կ'երեւի թէ Սուլթան Համիտ չկրցաւ հաւտղել դեսպանը, որովհետեւ հետեւեալ օրն իսկ Գ. Քոնսթան Պոլսէն մեկնեցաւ։

Այս Լօթանոզի ինդրով պալատի մէջ իզդէի փաչա, իսկ դուրսն ալ Սէլիմ Մէչհամէ փաչաները չատ կ'զբաղէին։ Լօթանոզի պահանջքը եղող գումարին վրայ բարգուած իսոր տուները ահագին քանակ մը կը ներկայացնէին։

Գարոն Քոնսթանի մեկնումը իմնալուն պէս Սուլթան Համիտ Սիրքէճիի կայարանը զրկեց Իպրահիմ և Սէլիմ Մէչհամէ փաչաները դեսպանը համոզելու և մեկնումի որոչումէն հրաժարեցնելու համար։ Իր կառավարութենէն հրաման սպասող և մեկնելու համար մինչեւ կայարան մեկնող դեսպան մը վերադարձնելու համար Սուլթան Համիտի փորձը զարմանք կը պատճառէ Գ. Քոնսթան մեկնեցաւ։ Օսմանեան կառավարութեան հանդէպ համակրանք և յարգանք յայտնելով։

Դեսպանի մեկնումէն անմիջապես վերջ Միտիլլիի գրաւումը նախապէս որոչուած բաներ էին։ Վերջապէս իրար յաջորդող բանակցութիւններէ վերջ, չատ մեծ գուժարներու հասնող Լօթանոզի պահանջքը տրուեցաւ։ Շատ չտեւեց Միտիլլիի գրաւումը։ Իսկոյն գրուեցաւ Միտիլլիի Միւթէսարըքին որ իննդիրը կարգադրուած է։

Դեսպանատունէն ալ գրուեցաւ զրահաւորի Ամիրալին որ պարզ քաղաքը Որով վերջ գաւ գրաւումը։

* *

Սուլթան Համիտի թագաւորութեան չրջանին պատկանող հրատարակութիւնները, ընդհանուր առմամբ, գրուած են այդ ժամանակուայ ճշմարտութիւններն ու դէպքերը ժողէն չճանչցող անձնաւորութենէն կողմէ, որոնք բոլորովին խեղաթիւրած են հնգաւոր ութիւնները և իրենց աւանդութիւն գրի առած իրենց հղինակութիւններ։ Մարդ երբ կարդա այդ գրուածները, պահ մը կենթադրէ որ այդ չրջանի թերութիւնները ու յանցանքները ի միայն Սուլթան Համիտի վրայ կը ծանրանան։ Թէպետեւ Սուլթան Համիտ չափազանց բծախնդիր թագաւոր մրն էր և կեանքն ու փառքը անոր համար նպատակ էր։ այդ նպատակը եթէ վտանգի մէջ տեսնէր կարծէր և պրզտիկ կասկած մը ունենար իսկոյն ամենախիստ միջոցներու կը դիմէր։ Համիտ ամէն անկիւնի մէջ պահուած գաւադրիներ և գաւադրութիւններ կ'երեւակայեր։ Միայն թէ պէտք է դիտնալ թէ Ապտիւլ Մէճիտի «նպատա տղան» կոչուած Համիտի այդքան կասկածոտ, վախկոտ և բռնապետ ըլլալուն ուրիշ պատճառներ ալ կան։

Երկրին բոլոր մասերուն մէջ, նոյնիսկ պալատի ամենաձածուկ անկիւններուն մէջ իսկ մտած էր բարոյական թշուառութիւն մը, որ հեղեղի մը նման իր հետ քշած էր նաև թագաւորը։ Եթէ պատմութիւնը դատարան մրն է, բոլոր վկայութիւնները պէտք է արձանագրուին անոր մէջ։ Սուլթան Համիտի չրջանին պատմութիւնը դրող պատմագէտներու [համար այս վկայութիւնները վերջին ծայր չարդի պէտք է ըլլան։ ես այդ չրջանի ամենաարժէք դիրքին արժանացած և բոլոր պետական գործերու զեկը վարող մէկը ըլլալով, կարդ մը չիշատակներս գրի կառնեմ ժողովրդ, առանց պահելու ժամանակագրական կանոն։ Սրտութիւնը։

Սուլթան Համիտի ժամանակ պաչտօնի բարձրացումներ, վարձատրութիւններ և չքանչաններ բոլորն ալ պալատէն կը տրուէին։ Այդ այս ճշմարիտ է։ Պէտքն ու արժանիքը նկատի առնց առնուելու, պիտճէի կացութիւնը և գանձապարապութիւնը առնց քննելու ամէն օր նորանոր պատճառներ կը բարձրացուէին տիպի կուտնային, ամսաթոչականներ կ'աճեցնային և չքանչաններ կը տրուէին։

Սակայն առանց չտիազանգելու կրնամ պնդել թէ առանց հարիւրին տասը թագաւորին գատուժով կըլլային։ Հարիւրին իննըտասնը ժողացկանութեան պէս կարգ մը պաչտօնեաներու պալատական փաչաներու միջոցաւ ներկայացուած իննդիրներու արդիւնքն էր։ Պիտի բսեի անչուշտ որ՝ եթէ թագաւորը չտվչէր, անոնք չպիտի կրնային դիժուիլներ ընել։ Պէտք է ըսեմ սակայն թէ Սուլթան Համիտ ի ծնէ կասկածոտ և վախկոտ մէկն էր։ Եւ անոր գան բարձրանալուն ազդով դէպքերէ աւելի կրկնապատկած էին այդ վախերը։ Ամէն վայրկեան իր անձին դէմ մահափորձ կատարուելը կ'երեւակայէր։

Բոլոր բռնապետ թագաւորներն ալ գէր չեն եղած այդ տեսակ մոլութիւններէն։ Այդ պատճառաւ Համիտ միչտ կուդէր ըլլալ բոլորին, մանաւանդ իր չուրջինիներուն։ Ահա այդ շեղ ուղղութեամբ ալ մարդիկ անպատիւ և անկիրթը կերպարանք ըլլալու կը գատապարտուէին։ Վերջապէս այդ մարդիկը կը տեսնէին որ մէկ հրամանով գանձը կը բացուի իրենց առջեւ և իրենց կուժքերը նշաններով կը զարդարուին։

Այս պայմաններու տակ ապրող թագաւորը, մանաւանդ Սուլթան Համիտի պէս վերչին ծայր վախկոտ մէկը անշուշտ չպիտի համարձակէր վչացնել իր չուրջինները, ոչնչէ չատ ժամ անոնց որ իր դէմ գատարութիւններ չսարքեն։

(Շար.)

ՀԱՅԿԱԶՆՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԶՆՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԶՆՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Հայկազնյան հանրային գրադարանի համալսարանային գրադարանային աշխատանքների մասին

ՀԱՅԿԱԶՆՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԱՄԱՅԽՍՐՀԱՅԻՆ ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՄԸ ՄՕՏԱԼՈՒՏ

Պէրլին.— Ռուս հաւատացեալ կուսակցութեան պաշտօնական օրկան «Բրավտա» թերթը խիստ կարեւոր յօդուած մը հրատարակած է Եւրոպայի ընդհանուր կացութեան մասին: Յօդուածը կը վերաբերի ցորենի միջազգային հատիւնդովէն և Աւստրօ-Գերմանի մաքսային միութենէն յետոյ Եւրոպայի մէջ ստեղծուած կացութեան:

Համայնավար օրկանը կ'ըսէ թէ Եւրոպայի ներկայ կացութիւնը նկատի առնելով ան ճակատագրականօրէն ղէպի պատերազմ կը դիմէ:

Ազգնդրծութեան տագնապը և համաշխարհային տնտեսական տագնապը ընդհանուր պատերազմ մը անխուսափելի կը դարձնեն:

Պատերազմի պատճառներ շատ կան: Գերմանի Աւստրիական մաքսային միութիւնը, Բօլոնիայի մէջ գերմանի փոքրամասնութեան դիրքը և վերջապէս Գերմանիոյ մէջ ծագում առած ազգայնական շարժումը հեգեղը բռնկեցնելու կրնան ծառայել:

Թերթը այնուհետեւ կ'զբաղի ընդհանուր զինաթափութեան խնդրով, որուն մասին Ռուսիան ալ պիտի մասնակցի:

Երբ կ'ըսէ «Բրավտա» բոլոր պետութիւնները կը խօսին զինաթափութեան մասին, ի հակառակին բոլորն ալ կը զինուին: Գերմանիա այս վրդովեցուցիչ տեսարանը դիտելով, ինքն ալ իր կարգին կը պահանջէ զինուելու արտօնութիւն, ինչ որ կրնայ նոր պատերազմի մը պատճառ ըլլալ:

Զինաթափութեան կոնֆրանսովոյի հաւանական պատուիրակները, կ'ըսէ թերթը, պիտի պահանջեն բոլոր պետութեանց համահաւասար զինաթափութիւնը, և պատերազմական բոլոր միջոցներու փճացումը:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՍՊԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Մատրիտ.— Ալֆոնս 18րդ թագաւորը հրաժարեցաւ: Ազնաւրի դահլիճը իշխանութիւնը յանձնեց Պ. Զամորայի նախագահութեամբ կազմուած հանրապետական առժամեայ կառավարութեան մը: Թագաւորը երեկուայ միջոցին, ինքնաշարժով մեկնեցաւ Քարթոժէն, ուր հասաւ առաւօտուայ ժամը 4ին, և անմիջապէս բարձրացաւ «Բրէնս Պարպոն» յածանաւը: Արքայական ընտանիքը կը մեկնի Անգլիա, Ֆրանսայի ճամբով: Մեծ խանդավառութիւն կը տիրէ Մատրիտի և Պարչէլոնի մէջ: Նոր կառավարութիւնը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով: Արտաքին գործեր՝ Լրրու, ելեւմուտք՝ Ինտալիչիո Փրիէթրօ, կրթական՝ Մարչելինօ Տօմինկօ, Աշխատանք՝ Լարկօ Քապերօ, Ծովային՝ Բիթկօ, պատերազմական՝ Ազնանա, ներքին, Մօրա, արդարութեան, Լօս Ռիօս, հաղորդակցութեան՝ Պիւարիոս, խնայողութեան Օլվըր: Նոր կառավարութիւնը ներուժ ընդունեց քաղաքական բանտարկեալներ, ուն: Թագաւորը Մատրիտ ձգեց գրութիւն մը որ այսօր պիտի հրատարակուի:

Պարչէլոն 16— Գնդապետ Մաչիս նախագահ անուանուեցաւ Քաթալոնիի հանրապետութեան, որ արնուաժննական չէ:

Մատրիտ 16.— Սպանիա կը շարունակէ լալտնել իր ուրախութիւնը, սակայն քանի մը միջադէպեր տեղի ունեցան կարգ մը քաղաքներու մէջ:

Փարիզի, Լոնտոնի և Պրիւքսէլի դեսպանները հրաժարեցան: Ալֆոնս 13րդ՝ Մարսէյլ կը սպասուի Ջօր. Պերանկէ Լիզպոն ապաստանեցաւ: Յոնձուան Շիպրոյեար:

Իր գրութեան մէջ, թագաւորը կ'ըսէ. ես չեմ կարծեր որ ժողովուրդը վերջնականապէս կորնչի և արքայական իշխանութեան գործադրութիւնը կը դադրեցնէ սպասելով հասարակաց կարծիքի ճշմարիտ արտայայտութեան:

Թագուհին և իր զաւակները, Հանրէյէն անցան Փարիզ երթալու համար: Թագուհին Ֆրանսացիներու կողմէ յուզիչ ցոյցերու առարկայ դարձաւ:

Ընկ 16.— Հաւատնաւարական խառնակութիւն երու. հետեւանքով պաշարման վիճակ յայտարարուեցաւ:

Մարսէյ 16.— Ալֆոնս 13րդ թագաւորը փոխադրող յածանաւը հասաւ:

ԱՄԵՐ ԻԿԱԷԻ ՄԸ ՐՐ [illegible]
ՔՆԱՆԱՅ

Վիւքտորնի մէկ հիւանդանոցին մէջ, բժիշկներ ի գուր կ'աշխատին արթնցնել մարդ մը, որ 73 օրէ ի վեր կոմայգիրկ կը գտնուի: Մարդուն ինքնութիւնը անծանօթ է: Այս վիճակին մէջ գտնուած է ճամբու մը վրայ, մէկ ոտքը կոտրած: Հիւանդութիւնը հանելուկ մը կը մնայ դիմք քննող բոլոր բժիշկներուն համար: Ժամերով անիկա կը պառկի անզգայ, երբեմն այնպէս կը թուի թէ կ'ոչ թննայ, բայց հազիւ իրեն ուղղեալ հարցումներուն «այո կամ ոչ» մը կը պատասխանէ և գալ ձեալ կ'ընկղմի խոր քունի մէջ:

ՇՈՒՆԵՐՈՒ ՋԱՐԴ ԽՈՐՋՐԴԱՅԻՆ ԴՐԱԽՏԻՆ ՄԷՋ
ՅԱՆՈՒՆ ՀՆԳԱՄԵԱՅ ԾՐԱԳՐԱՆ

Նիւ-Եորք Հէրալտի հատուածին, «հնգամեայ ծրագրի» իրականացումը, իբր արդիւնք կ'ունենայ նաև շատ զարմանալի և շատ ալ վտանգաւոր ապօրինութիւն մը.— շունները:

Շան մորթը գործածուելով ձեռնոցներու, ջինտիեան ճարտարարուեստին մէջ, տիվիթները, որոշած են, որ ընթացիկ տնտեսական տարեշրջանի ընթացքին, խորհրդարանին տնտեսութիւնը պէտք է արտածէ պատրաստի 270,000 կոտոր մորթեր:

Այս մորթերը հայթայթելու համար ալ հրաժարուած է երկրի զանազան շրջաններուն, որպէսզի որոշ թիւով շուներ գտնեն, զանոնք սպաննելու համար: Այսպէս, մեծ ատուանն ընդհանրին, հիւսիսային կոմկասը պիտի հայթայթէ 100,000 շան մորթ, Ռուսիոյ կեդրոնական մասը՝ 50,000, Մոսկուայի շրջանը՝ 73,000 և Քազակստանը՝ 34·000,

—

Ռուսիոյ արտածումը, որ նոր թափ առած է (հնգամեակ)ի հետեւանքով, համաշխարհային արտածումի ընդհանրին 1ուկէս տոկոսը կը կազմէ:

—

82 տարեկան հասակին մէջ մեռած է անգլիոյ Ճորճ Թագաւորին անձնական քարտուղարը, լօրտ Մթէվփորտը:

—

Ապրիլ 7ին Պերլինի մէջ տօնուած է նախագահ Հինտենպուրկի ծնունդի տիսնուրական ծառայութեան 65 ամեակը:

—

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ՈՒՆԵՆԱԼ
ԱՄԵՆԱԼԱՒԱԳՈՅՆ
ՔՕԼՈՒՄՊԻԱ
Columbia
ՓՈՆՈԿՐԱՓՆԵՐ ԵՒ ԲԼԱՔՆԵՐ
ԴԻՄԵՑԷՔ
ՔՕԼՈՒՄՊԻԱՅԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ
ՆՈՐ ԽԱՆՈՒԹՐ
ԱԼԵՆԻ ՓՈՂՈՑԻՆ ՎՐԱՑ
որ կ'ընէ մեծ ձեղք եւ վճարումի դիւրութիւններ. հայկական և թրքական ամենավերջին նորութիւնները
ՄԻՄԻԱՑՆ
հոն կը գտնուին

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ
Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ Յատուկ բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀԱՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՑԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՓԻՆԻԲԻ ՄԷՋ
Ամեն օր (կէսօրէ առաջ 10—12 / կէսօրէ վերջ 1 — 3
ՄՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կեսօրէ վերջ ազատ
Հիւանդներուն ձրի:

ՏՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ
Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, և գլխու հիւանդութիւններու բաժնին: Հիւանդ կ'ընդունի կես օրէ վերջ ժամը 2—6 իր գիշերին մէջ Rue de Damas, N° 15, ի հարկին հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին Ներկայիս ազատ օրերով: Վկայեալ ազատ ըլ ձրի:

— ՏՔԹ. Ա. ՊԵԶՃԵԱՆ —
ԲԺԻՇԿ — ՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ 2—6 կ. ա. եւ 1—5 կ. վ.
ՁԱՆՂԱԼԱՔ, ՊՏՔԹ ՎԱՀԻ,
ՖՐԱՆՍ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ԴԻՄԱՑԸ
Շաբաթ օրերը վկայեալ ազատեցուն համար ձրի:

المطبعة الوطنية
بيروت — البور « وراء محلات اورزدي كل »
لصاحبه : خليل صيحه
تطبع الكتب والجرائد والمجلات والاشغال التجارية وكل مايراد طبعه باتقن وضع واسعار معتدلة
طبعت في المطبعة الوطنية * بيروت « البور »

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ
ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԱՄԵՆ ԼԵԶՈՒՆԵՐԷՆ
Հայերէն, Ֆրանսերէն եւ Արաբերէն
ԴԻՄԵՑԷՔ
"ԱԶԴԱԿ,,Ի
ՏՊԱՐԱՆԸ
ՆՈՐ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ԵՒ ՏԱՌԵՐ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԲԱՆԱՆ
- ՋԱՀԼԷ -
Հայկական միակ պանդոկը Զահլէի մէջ
ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԵԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ
ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՆԿՈՂԻՆՆԵՐԸ ԿԷՍ ԳԻՆ
ՏՈՒՆ ՎԱՐՁԵԼ ՈՒՁՈՂՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
Տէր եւ տնօրէն՝ Ց. Ց. ՑՈՎԱԿԻՄԵԱՆ

ՕԽԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՅՆ
"Վ Է Զ Ի Ր,, ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐԸ
ՈՐՈՆՔ ԸՆՏԻՐ ԵՒ ՀՈՏԱՒԷՏ ՕԽԱԽՈՏԷ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԵՆ
ՕԽԵՑԷՔ ԱԱԵԼ ՄԱԹՌԱՍԵԱՆ, ՏԱՆ
ՍԱՄՍՈՆ ԵՒ ՍԱՄՍՈՆ ՍԷՐԹ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐԸ
ԵԹԷ ԻՍԿԱՊԷՍ ԿՈՒԶԷՔ ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ
Ծ Խ Ա Խ Ո Տ Գ Ո Ր Ծ Ա Ծ Ե Լ

ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏՕՔԹ. ՄԻՔԱՅԷԼ ՔԷՇԻՇԵԱՆԻ
(Վկայեալ Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանէն)
Գիտական վերջին մեթոտներով, կատարելագործուած վիրաբուժական գործիքներով եւ 32 տարուան փորձառութեամբ կը դարմանուին հետեւեալ հիւանդութիւնները.—
Ա.— Վիրաբուժական ամեն կարգի գործողութիւններ:
Բ.— Մննդաբերութիւն առանց վտանգի, մասնաւոր սպասարկութիւն դիշերուան համար:
Գ.— Իգական սեռի ծննդաբերական գործարաններու հին և նոր բոլոր ախտերը գիտական վերջին մեթոտներով:
Դ.— Արանց և կանանց ֆրանկախտի ու ջերմամիզութեան հիւանդութիւնները կը դարմանուին նորագիւտ դեղերով և առանց ցաւի ներարկումներով:
Ե.— Աչքի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ, Րօենթկէն Մէյլ Լայնի Անգլիական պաշտօնական բժիշկի հանդամանքով մեր քննած և գարմանած հազարաւոր ճամբորդները առանց արկիլքի իրենց տեղը հասած են:
Զ.— Ամբողջ կը գարմանուին նաև մանրախտ, ներքին և մորթի հիւանդութիւններ ինչպէս նաև երախաներու հիւանդութիւններ:
Է.— Երեքշաբթի օրերը կէսօրէ՛ետք ժամը 3—6 աղքատներուն ձրի:
Ընդունելութեան ժամեր: Ամեն օր 8—12 և 3—6
ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ: Թրամվայի Ընկերութեան մօտ, Առողջութեան դեղարանի դուռ, Պարպարիներու վերելքին վրայ.—

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ԿԱՀԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՏՈՒՆԵՐԸ
ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԵՒ ՁԱՇԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐՈՎ
ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ ԾԱՆՕԹ ԳՈՐԳԻ ՎԱՐՊԵՏ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Թ Ա Շ Ճ Է Ա Ն Ի
ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ
ուր պիտի գտնէք պատրաստ և ապապրանքով ամեն տեսակի և չափի գորգեր, որոնք Եւրոպական և Ամերիկեան հրապարակներու վրայ գնահատուած են:
Նիւ Իսք Բիլիճի նախկին Ղազիրի գորգի գործատան բոլոր տեզկհնիները փոխադրուած են Պ. Թաճեանի,

ԷՃՐԷՖԻԷՒ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ
THE ROYAL MAIL LINE
ՕՐԵՐԷ ՄԷՋԷԼ ԼԱՅՆ
ԵՒ
ԻՍԹԸՐՆ ՄԷՏԻԹԷՐՐԱՆԻԸՆ ԷՔՍՊՐԷՍ ԼԱՅՆ ԼԻՄԻԹԷՐ
Կանոնաւոր մեկնումներ Պէյրութէն՝ Լառնաքա, Լիվասոլ, Բօրթ—Սայտ, Ազէքսանդրիա, Փիրէ և Մարսէյլ:
ՊԷՅՐՈՒԹԷՆ—ՄԱՐՍԷՅԼ 8 ՕՐԷՆ ՄԻԱՑՆ

Պէյրութէն ժօտաւոր մեկնումներ			Շերպուրկէն ժօտաւոր մեկնումներ		
Էճիփէնիա	10000 բօճ	8 Փետր.ին	Ռոթերտամ	26000 բօճ	29 Յունիսին
Ասպազիա	10000 =	1 Մարտ.ին	Տարրօ	22000 =	2 Փետր.ին
Էճիփէնիա	10000 =	22 =	Տէսիաօ	22000 =	16 =
Էճիփէնիա	10000 =	14 Ապրիլին	Ալեքսանդրա	26000 =	21 =
Ասպազիա	10000 =	5 =	Տիսիա	22000 =	2 Մարտին
Էճիփէնիա	10000 =	3 Մայիս ին	Անթուերպ	27000 =	18 =
Ասպազիա	10000 =	16 =	Տիսիաօ	22000 =	16 =
Ասպազիա	10000 =	7 Յունիսին	Ռոթերտամ	26000 =	27 =
ասպազիա	10000 =	28 =			

Վերոյիշեալ անգլիական նաւերը օժտուած են Ա. Բ. Գ. կարգի գասպիններով, իսկ Դ.րդ կարգին մէջ կը գրուի մահճակ և մաքուր ու ապահով կերակուր:
Մոյն նաւերով, ինչպէս վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն, նոյնպէս Շերպուրկէն մեկնող աշխարհահռչակ Ռօեալ Մէյլ Լայն ընկ. հակայ նաւերով ճամբորդներ կ'ընդունինք հարաւային ամերիկեան բոլոր նաւահանգիստներուն համար:
Ա.եալ մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել
Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի
Սիւրիոյ և Լիբանանի ինչպէս Նահ Արեւելքի Ընդհ. ներկայացուցիչին
Ավենիւ Ֆոշ—Պէյրութ
Հեռաձայն՝ 9895
Հեռագիր = ARBED
Նամակատուփ 895 Պէյրութ

թէ՝ մեռեալներու: Հետեւաբար պայմանագրութեանն ժամանակը լրանալուն պէս, հակառակ Ակիւսէնի բնատանիքին ինձ առաջարկած նպաստաւոր պայմաններուն, անմիջապէս ճամբայ ելայ ու չտապեցի դէպի իմ սիրելի հայրենիքս: Պատերազմի ճակատին վրայ զբաղուող հիւանդանոցի մը մէջ ծառայելու համար դիմումի պիտի կատարեմ:

— Ուրեմն ճակատի առաջին գծին վրայ ազգականնե՞ր, ունիք:

— Ազգականնե՞ր, ո՛չ... բայց չատ սիրելի մէկը...

— Որ դեռ պատերազմի մէ՞ջ էր:

— Ո՛չ... վերադարձաւ և ա՛լ չպիտի երթայ:

— Ա՞ն ալ խեղանդամ եղած է:

— Այո՛:

— Բազո՞ւկէն թէ՝ սրունքէն:

— Ձախ բազուկէն...

— Ա՜հ, բաւ ան պատութեամբ, ձեզի ալ այդ բաղդր վիճակուած է եղեր...

Ասոնք միայն եղան իրենց տխուր անցեալի մասին րրած ակնարկութիւնները:

Ուշիս անմիջապէս որ հասկցաւ թէ քիչ առաջ Մօտին րրած սարսափի ու գութի չարժումը իրեն համար չէր, այլ միայն՝ զինքը այդ վիճակով տեսնելուն միւսին տեսիլքը անոր աչքի առջեւ եկած էր, միւսը իրեն պէս խեղանդամ եղած էր և զոր գուցէ նէ կրկին տեսած չէր տակաւին... Օ՜ն ուրեմն, պէտք էր վերջացնել:

— Օրիո՞րդ, կը վերսկսի չանալով իր կզակներուն դողդողալը հանդարտեցնել որը ակռաները մեղմօրէն կը կափկափեցնէր, չեմ ուզեր աւելի երկար տանեն այս պահը չարաչար գործածել, հոս եկած գմ ո՛չ թէ ինձ ամար, այլ դերեզմանէն անդին գտնուող կամքի մը

հնազանդելու համար:

— Ձեմ հասկնար... կ'ըսէ Մօտ:

Երիտասարդը անոր կը նայի ու կ'ըսէ միայն.

— Հայրս մեռած է:

— Կարելի՞ բան է... բայց ե՞րբ և ինչ բանէ...

— Երկու ամիս առաջ, ինքնաշարժի արկածէ մը:

— Ո՛հ, արդարև սարսափելի՛ բան...

— Սոյն արկածով կոմատհին տեղւոյն վրայ վայրկեանապէս մեռած է... իսկ հայրս երկու օր ևս ապրած է:

— Կրցա՞ք զանոնք կրկին տեսնել:

— Ձիդ միևնոյն ժամուն հիւանդանոցին մէջ իմ թևս կը կտրուէր. անոնց մահը երեք օր վերջը, իմ վիճակս վտանգաւոր չրլնալը անցնելէն յետոյ միայն ինձ տեղեկացուցին.

— Ես՛ղձը, իր մահէն առաջ արդեօք որքա՞ն ուզեց ձեզ տեսնել...

— Կը թուի թէ դիչեր ու ցորեկ... մեռնելէն քանի մը վայրկեաններ առաջ ձեզի ուղղուած նամակ մը գրած է:

— Ինձի՞:

— Այո՛, հատուցման, զարմանումի մասին խօսելով: Անտարակոյս, գիտէք թէ առով ինձ ըսել ուզած է... յետոյ մէկ քանի խօսք ալ ինչ գրելով խնդրած է, աւելի ճիշդը հրաժայած է որ այս նամակը ինքս անձամբ ձեզ յանձնեմ: Ահաւասիկ, Հապղէն անոր կողմէ չէ գրուած... բրած վերջին մեծ ճիգէն յետոյ ուժ չէ մնացեր իր վրան: Եթէ ասիկա այսօր միայն կը յանձնեմ ձեզ մի՛ զարմանաք, որովհետեւ իմ հօրս վերջին կամքը կատարելէս առաջ, պ. Աւազերէզը յանձնարարեց քիչ մը առեն սպասել որպէսզի համբորդելու ի վիճակի ըլլամ. այսինքն ամէն օրեայ վիրաբու-

Պ. Պրիանի ծրագրած Եւրոպայի Մ. Նահանգներու բռնակցութեան ընդհ. թիւն է 300,000,000 հարուստութիւնը՝ 250,000,000 000 տոլար: Ե.Մ. Նահանգներուն ընդհ. հարստութիւնը կը հաշուի 360,000,000,000 տոլար: Պ. Պրիանի ծրագրած Եւրոպայի Մ. Նահանգներէն դուրս ձգուած են Ք. Իուսիա և բրիտ. կղզիները:

ԱՄԱՐԱՒԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹ
17 Ա Պ Ր Ի Լ 1931

	Ոսկի գրմ.	Սուրիկ.
Եգիպտ. ոսկեդրմ.	115	635
Անգլիկն. »	112	618
Տօլար »	23	127
Թրքական »	10 75	60
Գանձ. Օսմանեան	27	150
Իտալական Լիր 100		662
Յունական Տրախմի 100		160
Անգլ. ոսկի	112,75	624
Ֆրանս. »	87	481
Օսման. »	100	553
Արծաթ մէճիտ		31
Գրէտի Ֆօնս. Ա.	22 00	
» » Բ.	12 85	
» » Գ.	12 00	

ՍԱՀՃԻՒԱՆ ԽՊԲԱՐ Րիւ Ֆօս
Թելեֆօն՝ 5-19